

Iskaja vsak dan razen nedelj in praznikov

PROSVETA

Issued daily except Sundays and Holidays

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO-YEAR X. CHICAGO, ILL., ČETRTEK 26. JULIJA (JULY) 1917 STEV.—NUMBER 174.

Detalji deportaciji rudarjev iz Bisbee.

Štirinajst milijard za vojno v prvem letu.

Prepoved za izvoz postane kmalu pravomočna.

Načrt za trgovske ladje iz jekla prodrl.

Avstrija in Bolgarija dereta Srbijo.

Ruski uporniki obsojeni na smrti.

RAZGLASI O POSTOPANJU Z UPORNIMI SO POVSOD NABITI.

Rusi so poskušali s dvema ofenzivama ustaviti nemški naval.

London 25. jul. — Današnja depeša iz Petrograda pravi, da je na ukaz provizorične vlade obsojenih na smrt večje število upornih vojakov in pronemških anarchistov.

V Petrogradu, Moskvi in vseh večjih mestih, kakor tudi na strelnih linijah fronte so nabiti plakati z razglasom vlade, kako se ima postopati s kršitelji discipline in uporniki.

V razglasu stoji, da "vsaka oseba, ki bo skušala ovirati vlado pri uvedbi reda in discipline, bo kaznovana zaradi izdajstva."

Delavsko-vojaški svet je prejel sugestije, da bi se v Petrogradu vršili javni pogrebni obredi za padlimi častniki, ki so izgubili življenje v velikem številu, ko so skušali voditi uporne čete proti sovražniku na fronti v Galleiji.

Zeneva, 25. jul. — Iz Dunaja poročajo, da so se nemške čete v Galleiji približale reki Jezerni blizu meje, kjer se zdaj bore za prehod čez reko blizu Mikulinea, južno od Tarnopola.

Rusi so ostavili Halic in Stanislav in se še vedno umikajo na 150 milj dolgi fronti. Vroč boj so izbruhnili na fronti Pinsk - Vilna - Dvina in nove bitke se razvijajo tudi na rumunski fronti.

London, 25. jul. — Kakor javljajo uradno iz Berlina, nameravajo Nemci raztrgati rusko fronto v dva dela. Predno to dosežejo, morajo prebiti fronto v centru, to je Voliniji. Berlin tudi poroča, da so Nemci in Avstriji ujeli 11.000 Rusov. Včeraj so Rusi poskušali s dvema ofenzivama Galje na 3. str. 1. kol.

ZADNJE VESTI.

Washington, D. C. 26. julija. — Na ameriški potapljači "A 7" v Cavita, Filipinsko otočje, se je zgodila razstrelba, ki je ubila pet pomorščakov in tri ranila.

Halifax, N. S. 25. julija. — V rudniku števil 3 Dominion Coal kompanije v New Waterfordu, C. B., se je po informacijah iz Sydneyja zgodila razstrelba, ki je ubila osemnajst rudarjev. Dvanajst mrtvih rudarjev so prinesli iz rudnika do popoldne.

Washington, D. C. 25. julija. — Grčija je ugodila zahtevi Srbije, da postane Solun začasno glavno mesto Srbije.

Zavezniki so opustili blokado Grčije, kar dokazuje, da vlada popoln sporazum med Grčijo in zavezniki.

Washington, D. C. 25. julija. — Senatni odsek za zunanje zadeve se peča s predlogom, da bodo vsi zavezniški inozemci podvrženi vojaškemu naboru.

Senatni odsek se strinja s predlogom, da so vojaškemu odboru podvrženi vsi inozemci, izvetki so le sovražni podaniki.

Pravijo, da so v to privolile še vse zavezniške države izvzemši Rusije.

Washington, D. C. 26. julija. — Okoli sto tisoč milijard je bilo danes pozvanih v zvezno službo.

Milijardijski odnosi v domačih taborih od enega tedna do enega meseca, ker še niso zgrajena več bališna tabora na jugu.

Mexico City, Mex. — V čistilnicah na oljnem polju Tampica je zastavkalo 15.000 delavcev. Splošno stavka je bila proglašena, ker so delodajalci odklonili kolnarjem povnanje mezde.

Washington, D. C. — Program za gradnjo trgovskih ladij iz jekla, katerega je podpiral general Goethals, je zmagal po treh rezignacijah in imenovanju novih članov v transportni odbor.

Predsednik Wilson je sprejel rezignacijo generala Goethalsa, ki je bila v njegovih rokah že več dni, vprašal je za rezignacijo William Denmana, predsednika odbora in dovolil je rezignirati kapitanu J. B. Whitu, lesnemu trgovcu iz Kansas Cityja, ki je podpiral Denmana.

Edward N. Hurley iz Chicaga, bivši član zvezne obrtne komisije, pride na mesto Denmana. Predsednik je imenoval podadmirala Washington Lee Capps, ki je bil več let vrhovni graditelj v mornarici, da po rezignaciji Goethalsa prevzame vodstvo za gradnjo ladij.

Bainbridge Colby iz New Yorka, bivši vodja progresivne stranke, ki je pri zadnjih volitvah podpiral predsednika, pride na mesto kapitana Whita.

Program za gradnjo ladij iz jekla bodo izvajali z vsjo hitrijo, medtem ko ne bodo gradili Houghovih ladij iz lesa, katere je podpiral Denman. Pravijo, da zgrade nekaj lesenih ladij za obrežno plovbo, da nadomestijo ladje iz jekla in jih postavijo v prekoceansko službo.

Hurley, ki je zdaj predsednik odbora, pravi, da bo gradil ladje in se govoril le o gradnji ladij.

Rekl je: "Graditi moremo ladje in ne samo govoriti o njih. Ameriško delavstvo, najbolj izučeno in inteligentno delavstvo na svetu, lahko zgradi ladje v najhitrejšem času, mi se bomo pripravili in pridno delali."

Spor glede gradnje ladij je bil preje končan, kot je kdo mislil, ko je general Goethals pisal predsedniku in mu v pismu priporočil, da naj sprejme njegovo rezignacijo v interesu dežele.

O bodočnosti nočeta govoriti general Goethals in Denman. — Vendar pa kroji glas, da pojdje Goethals, zgraditelj panamskega prekopa, v Francijo, da tam nadzoruje konstruktivno delo za armado. To je baže tudi njegova želja.

Denman se najbrž vrne v Kalifornijo.

Mogoče rezignira tudi Theodore Brent iz New Orleansa, podpredsednik odbora. Pisal je predsedniku, da rad rezignira v interesu dežele, če misli predsednik, da je pametno, če se umakne iz odbora.

Brent je zagovarjal z Denmanom načrt za gradnjo ladij iz lesa. Imenovanje Hurleyja in Colbyja je bilo poslano senatu in pričakovati je, da ju potrdi.

DELAVSTVO ZAHTEVA OD POKLIC DRŽAVNEGA PRAVNIKA.

San Francisco, Cal. — Liga za odpoklic državnega pravdnika Piekerta je izročila volilnim komisarjem petico za njegov odpoklic, na kateri je bilo 15,038 podpisov. Liga očita državnemu pravdniku, da je zlorabil svojo uradno moč v korist gotovim interesom, da postavi organizirane delavce na slab glas.

Vzroke za odpoklic je izkati v krivi prisiği Frank C. Oxmana, glavne priče pri obravnavi proti Thomas J. Mooneyju, ki je bil obsojen na smrt, češ, da je bil v zvezi z bombnim atentatom na demonstracijo za vojno pripravljen.

VREME. Danes v splošnem lepo in goroko vreme v Illinoisu, vzhodni in jugovzhodni vetrovi.

Solnčni vzhod ob 4:36 a. m.; colnčni zahod ob 7:16 p. m.

GOETHALS REZIGNIRAL, DENMAN SEVEDA TUDI.

TRGOVSKIH LADIJ IZ LESA ZGRADE ZELO MAJHNO ŠTEVILO.

WASHINGTON, D. C. — PROGRAM ZA GRADNJO TRGOVSKIH LADIJ IZ JEKLA, KATEREGA JE PODPIRAL GENERAL GOETHALS, JE ZMAGAL PO TREH REZIGNACIJAH IN IMENOVANJU NOVIH ČLANOV V TRANSPORTNI ODBOR.

Predsednik Wilson je sprejel rezignacijo generala Goethalsa, ki je bila v njegovih rokah že več dni, vprašal je za rezignacijo William Denmana, predsednika odbora in dovolil je rezignirati kapitanu J. B. Whitu, lesnemu trgovcu iz Kansas Cityja, ki je podpiral Denmana.

Edward N. Hurley iz Chicaga, bivši član zvezne obrtne komisije, pride na mesto Denmana. Predsednik je imenoval podadmirala Washington Lee Capps, ki je bil več let vrhovni graditelj v mornarici, da po rezignaciji Goethalsa prevzame vodstvo za gradnjo ladij.

Bainbridge Colby iz New Yorka, bivši vodja progresivne stranke, ki je pri zadnjih volitvah podpiral predsednika, pride na mesto kapitana Whita.

Program za gradnjo ladij iz jekla bodo izvajali z vsjo hitrijo, medtem ko ne bodo gradili Houghovih ladij iz lesa, katere je podpiral Denman. Pravijo, da zgrade nekaj lesenih ladij za obrežno plovbo, da nadomestijo ladje iz jekla in jih postavijo v prekoceansko službo.

Hurley, ki je zdaj predsednik odbora, pravi, da bo gradil ladje in se govoril le o gradnji ladij.

Rekl je: "Graditi moremo ladje in ne samo govoriti o njih. Ameriško delavstvo, najbolj izučeno in inteligentno delavstvo na svetu, lahko zgradi ladje v najhitrejšem času, mi se bomo pripravili in pridno delali."

Spor glede gradnje ladij je bil preje končan, kot je kdo mislil, ko je general Goethals pisal predsedniku in mu v pismu priporočil, da naj sprejme njegovo rezignacijo v interesu dežele.

O bodočnosti nočeta govoriti general Goethals in Denman. — Vendar pa kroji glas, da pojdje Goethals, zgraditelj panamskega prekopa, v Francijo, da tam nadzoruje konstruktivno delo za armado. To je baže tudi njegova želja.

Denman se najbrž vrne v Kalifornijo.

Mogoče rezignira tudi Theodore Brent iz New Orleansa, podpredsednik odbora. Pisal je predsedniku, da rad rezignira v interesu dežele, če misli predsednik, da je pametno, če se umakne iz odbora.

Brent je zagovarjal z Denmanom načrt za gradnjo ladij iz lesa. Imenovanje Hurleyja in Colbyja je bilo poslano senatu in pričakovati je, da ju potrdi.

DELAVSTVO ZAHTEVA OD POKLIC DRŽAVNEGA PRAVNIKA.

San Francisco, Cal. — Liga za odpoklic državnega pravdnika Piekerta je izročila volilnim komisarjem petico za njegov odpoklic, na kateri je bilo 15,038 podpisov. Liga očita državnemu pravdniku, da je zlorabil svojo uradno moč v korist gotovim interesom, da postavi organizirane delavce na slab glas.

Vzroke za odpoklic je izkati v krivi prisiği Frank C. Oxmana, glavne priče pri obravnavi proti Thomas J. Mooneyju, ki je bil obsojen na smrt, češ, da je bil v zvezi z bombnim atentatom na demonstracijo za vojno pripravljen.

VREME. Danes v splošnem lepo in goroko vreme v Illinoisu, vzhodni in jugovzhodni vetrovi.

Solnčni vzhod ob 4:36 a. m.; colnčni zahod ob 7:16 p. m.

PREPoved za izvoz postane kmalu pravomočna.

MNOGO PRODUKTOV NE POJDE VEČ V NEVTRALNE DEŽELE.

ODREDBA PREPREČI DOVAŽANJE PRODUKTOV V NEMČIJO.

Washington, D. C. — Predsednik in njegovi svetovalci v odboru za izvoz so se odločili, da ne sme odhajati več blago v Nemčijo za vzdrževanje nemške armade na bojišču.

Nadzorovanje izvoza se v kratkem času razvije v prepoved za izvažanje živil in vojaškega materiala v nevtralne dežele, ki meje ob Nemčijo. Odbor za izvoz je obvestil izvažalce, da se pripravijo za to naredbo.

Predsednik se je prepričal, da to ni odredba proti nemškemu ljudstvu. Dokazali so mu, da gre velik del masti, poslan v zadnjem letu skozi Holandsko in Skandinavijo, mast za sedem milijonov porcij, za vojaške čete na bojišču. Civilno prebivalstvo je dobilo prav majhen delež od te masti.

Večina so dobili vsi vladno dovoljenje za izvažanje blaga, ki so posili znanj, tako da ne bo trpela trgovina, če se tudi razširi.

Trgovski tajnik Redfield je obelodanil seznam produktov, za katere je treba imeti dovoljenje za izvažanje. Večina so produkti druge vrste pod glavnimi naslovi v predsedniški proklamaciji. To dokazuje, kako daleč pojde odbor za izvoz, da prepreči dovoz masti v Nemčijo.

N. pr. pod naslovom krma, žito, moka je svet za izvoz dodal oljne hlebece, moko za oljne hlebece, ječmenove odpadke in podzemeljske lesnike.

Te produkte so rabili za krmo živine in za zboljšanje mleka v nevtralnih deželah, ki je odhajalo v Nemčijo.

Ti produkti bodo ostali zdaj doma in bodo služili za krmo domači živine, ne pa Nemčiji.

Imeti je treba tudi dovoljenje za izvažanje premoga, koka, kuriva, olja, benzina, nafte, petroleja in še mnogih drugih produktov, ki so vsi zaznamovani na seznamu, ki ga je izdal tajnik Redfield. Vsakdo, ki se peča z izvozom, je najbolje, da vpraša za tozadevne informacije v trgovskem departmentu, in bo na jasnem, kaj se ne sme izvažati brez dovoljenja in je podvrženo embargu.

KONFERENCA NABORNIH KOMISIJ V CHICAGO.

Chicago, Ill. — V hotelu La Salle so se prvič zbrali člani nabornih komisij iz Chicaga na skupni konferenci.

Najvažnejše točke, na katere so se zedinili, so sledeče:

1. Zdravnike izberejo, ne glede na to, v katerem nabornem distriktu je njih bivališče.

2. Zaprisežene izjave inozemcev, ki bodo zahtevali oprostitve od vojaške službe, ker so inozemci, bodo naborne komisije sprejele brez ugovora, toda kasneje jih predlože justičnemu departmentu v potrdilo.

3. Inozemci (ne sovražni podaniki), ki imajo prvi papir, so podvrženi naboru. Izvetki od vojaške službe so le sovražni podaniki in inozemci, ki nimajo še nobenega državljankega papirja.

4. Zdravnike, ki so člani nabornih komisij, vprašajo, da izberejo še druge zdravnike, ki so potrebni pri zdravniški preiskavi.

AVSTRIJA IN BOLGARIJA DERETA SRBIJO.

SRBSKA NOTA ODKRIVA KRUTOSTI TLAČITELJEV SRBIJE.

AVŠTRISKE IN BOLGARSKE OBLASTI SO IZŠILE IZ SRBSKEGA LJUDSTVA \$20.000.000.

Washington, D. C. — Srbski poslanik Mihajlovič je dostavil ameriški vladi noto srbske vlade, ki je bila včeraj obelodanjena. V noti toži srbska vlada Avstrijo in Bolgarsko protipostavnega gospodarskega izkoriščanja v okupirani Srbiji in pravi, da si pridržuje pravico zahtevati ob času mirovnega pogajanja odškodnino, ki bo odgovarjala škodi, katero trpi Srbija in njeni podaniki.

Srbska nota daje prvi uradni pogled za kulise v okupirani Srbiji s trditvijo, da so avstrijske in bolgarske oblasti izšile iz srbskega prebivalstva čez 100.000.000 kron (\$20.000.000) in zraven tega so še prilisle Srbe, da so morali prispevati 6.000.000 kron za avstrijsko vojno posojilo in za avstrijski Rdeči križ.

Srbska trgovina je uničena s tem — pravi nota dalje — ker so avstrijske oblasti odpravile moralizatorij v svrhu, da trgovci iz sovražnih držav lahko takoj tirjajo šestodstotna posojila, ki znašajo 120.000.000 kron. Kdor ne plača, mu prodajo posestvo po sramotno nizki ceni in s tem se daje priljubljenost nemškim naseljencem, da delajo zelo dobičkanosno kupeljo z velikimi zalogami blaga. Vrhutega so Nemci naravnost okradli mnogo trgovin, vsled česar je trgovina padla najmanj za polovico.

S pomočjo teh nasilnih naredb skenajo vojaške oblasti Avstrije Bolgarske uničiti srbske trgovce in postaviti na njihova mesta tvrde iz Avstrije in Nemčije in posledice bo raznarodenje srbske trgovine.

Vse hiše in posestva odsotnih posestnikov, vstevši kraljevo palačo so invadirali enostavno osvobodili, češ, da so "lastnina brez gospodarja". Avstrijeci so dobodra oplenili narodni in etnografski muzej v Belgradu in Bolgari so uničili vse knjige v narodni in vseučeljski knjižnici v Nišu, kakor tudi v teološki šoli v Prizrenu. Knjige, rokopisi in slike so uničili ali odnesli seboj kot del plena. Posebno Bolgari so v rompuj prekorčili vse meje nasilnosti, kar jih pozna moderno vojskovanje.

Avstrija je poverila vse tirjave davkov in naklad posebnemu vojaškemu odseku. V pokrajinah, kjer gospodarijo Bolgari, je odpravljen ves srbski davčni sistem.

KRIKA V SENATU GLEDE VODSTVA VOJNE.

Washington, D. C. — V terek je bila precej ostra debata glede vodstva vojne. Senator Penrose je mornariškemu in vojnemu departmentu očital neodločnost in nezmožnost. Senator James, ki je branil upravo, je pa vrnil senatorjema Penrosu in Lodgeu z besedami "bakroglaveci" in "rezači".

Debata je nastala vsled Penrosove rezolucije, ki naklada, da se uvede preiskava proti Creelovejmu odboru za javne informacije, posebno glede poročila z dne 4. julija o bitki med ameriški razruševalci in nemškimi potapljačami, v kateri sta bila po poročilu dva nemška podmorska čolna pogreznjena.

STAVKA V TOVARNI ZA KONZERVIRANJE ŽIVIL.

San Jose, Cal. — V treh tovarnah, v katerih konzervirajo sadež, je zastavkalo do 1.800 delavcev in delavci, ker so delodajalci odbili povnanje mezde in skrajšani delavniki.

Policija in delodajalci dože agitatorje I. W. W., da so povzročili stavko. Resnica glede vzrokov stavke je ta, da so delodajalci brutalno odklonili zahteve delavcev.

Washington, D. C. — Program za gradnjo trgovskih ladij iz jekla, katerega je podpiral general Goethals, je zmagal po treh rezignacijah in imenovanju novih članov v transportni odbor.

Predsednik Wilson je sprejel rezignacijo generala Goethalsa, ki je bila v njegovih rokah že več dni, vprašal je za rezignacijo William Denmana, predsednika odbora in dovolil je rezignirati kapitanu J. B. Whitu, lesnemu trgovcu iz Kansas Cityja, ki je podpiral Denmana.

Edward N. Hurley iz Chicaga, bivši član zvezne obrtne komisije, pride na mesto Denmana. Predsednik je imenoval podadmirala Washington Lee Capps, ki je bil več let vrhovni graditelj v mornarici, da po rezignaciji Goethalsa prevzame vodstvo za gradnjo ladij.

Bainbridge Colby iz New Yorka, bivši vodja progresivne stranke, ki je pri zadnjih volitvah podpiral predsednika, pride na mesto kapitana Whita.

Program za gradnjo ladij iz jekla bodo izvajali z vsjo hitrijo, medtem ko ne bodo gradili Houghovih ladij iz lesa, katere je podpiral Denman. Pravijo, da zgrade nekaj lesenih ladij za obrežno plovbo, da nadomestijo ladje iz jekla in jih postavijo v prekoceansko službo.

Hurley, ki je zdaj predsednik odbora, pravi, da bo gradil ladje in se govoril le o gradnji ladij.

Rekl je: "Graditi moremo ladje in ne samo govoriti o njih. Ameriško delavstvo, najbolj izučeno in inteligentno delavstvo na svetu, lahko zgradi ladje v najhitrejšem času, mi se bomo pripravili in pridno delali."

Spor glede gradnje ladij je bil preje končan, kot je kdo mislil, ko je general Goethals pisal predsedniku in mu v pismu priporočil, da naj sprejme njegovo rezignacijo v interesu dežele.

O bodočnosti nočeta govoriti general Goethals in Denman. — Vendar pa kroji glas, da pojdje Goethals, zgraditelj panamskega prekopa, v Francijo, da tam nadzoruje konstruktivno delo za armado. To je baže tudi njegova želja.

Denman se najbrž vrne v Kalifornijo.

Mogoče rezignira tudi Theodore Brent iz New Orleansa, podpredsednik odbora. Pisal je predsedniku, da rad rezignira v interesu dežele, če misli predsednik, da je pametno, če se umakne iz odbora.

Brent je zagovarjal z Denmanom načrt za gradnjo ladij iz lesa. Imenovanje Hurleyja in Colbyja je bilo poslano senatu in pričakovati je, da ju potrdi.

DELAVSTVO ZAHTEVA OD POKLIC DRŽAVNEGA PRAVNIKA.

San Francisco, Cal. — Liga za odpoklic državnega pravdnika Piekerta je izročila volilnim komisarjem petico za njegov odpoklic, na kateri je bilo 15,038 podpisov. Liga očita državnemu pravdniku, da je zlorabil svojo uradno moč v korist gotovim interesom, da postavi organizirane delavce na slab glas.

Vzroke za odpoklic je izkati v krivi prisiği Frank C. Oxmana, glavne priče pri obravnavi proti Thomas J. Mooneyju, ki je bil obsojen na smrt, češ, da je bil v zvezi z bombnim atentatom na demonstracijo za vojno pripravljen.

VREME. Danes v splošnem lepo in goroko vreme v Illinoisu, vzhodni in jugovzhodni vetrovi.

Solnčni vzhod ob 4:36 a. m.; colnčni zahod ob 7:16 p. m.

Washington, D. C. — Program za gradnjo trgovskih ladij iz jekla, katerega je podpiral general Goethals, je zmagal po treh rezignacijah in imenovanju novih članov v transportni odbor.

Predsednik Wilson je sprejel rezignacijo generala Goethalsa, ki je bila v njegovih rokah že več dni, vprašal je za rezignacijo William Denmana, predsednika odbora in dovolil je rezignirati kapitanu J. B. Whitu, lesnemu trgovcu iz Kansas Cityja, ki je podpiral Denmana.

Edward N. Hurley iz Chicaga, bivši član zvezne obrtne komisije, pride na mesto Denmana. Predsednik je imenoval podadmirala Washington Lee Capps, ki je bil več let vrhovni graditelj v mornarici, da po rezignaciji Goethalsa prevzame vodstvo za gradnjo ladij.

Bainbridge Colby iz New Yorka, bivši vodja progresivne stranke, ki je pri zadnjih volitvah podpiral predsednika, pride na mesto kapitana Whita.

Program za gradnjo ladij iz jekla bodo izvajali z vsjo hitrijo, medtem ko ne bodo gradili Houghovih ladij iz lesa, katere je podpiral Denman. Pravijo, da zgrade nekaj lesenih ladij za obrežno plovbo, da nadomestijo ladje iz jekla in jih postavijo v prekoceansko službo.

Hurley, ki je zdaj predsednik odbora, pravi, da bo gradil ladje in se govoril le o gradnji ladij.

Rekl je: "Graditi moremo ladje in ne samo govoriti o njih. Ameriško delavstvo, najbolj izučeno in inteligentno delavstvo na svetu, lahko zgradi ladje v najhitrejšem času, mi se bomo pripravili in pridno delali."

Spor glede gradnje ladij je bil preje končan, kot je kdo mislil, ko je general Goethals pisal predsedniku in mu v pismu priporočil, da naj sprejme njegovo rezignacijo v interesu dežele.

O bodočnosti nočeta govoriti general Goethals in Denman. — Vendar pa kroji glas, da pojdje Goethals, zgraditelj panamskega prekopa, v Francijo, da tam nadzoruje konstruktivno delo za armado. To je baže tudi njegova želja.

Denman se najbrž vrne v Kalifornijo.

Mogoče rezignira tudi Theodore Brent iz New Orleansa, podpredsednik odbora. Pisal je predsedniku, da rad rezignira v interesu dežele, če misli predsednik, da je pametno, če se umakne iz odbora.

Brent je zagovarjal z Denmanom načrt za gradnjo ladij iz lesa. Imenovanje Hurleyja in Colbyja je bilo poslano senatu in pričakovati je, da ju potrdi.

DELAVSTVO ZAHTEVA OD POKLIC DRŽAVNEGA PRAVNIKA.

San Francisco, Cal. — Liga za odpoklic državnega pravdnika Piekerta je izročila volilnim komisarjem petico za njegov odpoklic, na kateri je bilo 15,038 podpisov. Liga očita državnemu pravdniku, da je zlorabil svojo uradno moč v korist gotovim interesom, da postavi organizirane delavce na slab glas.

Vzroke za odpoklic je izkati v krivi prisiği Frank C. Oxmana, glavne priče pri obravnavi proti Thomas J. Mooneyju, ki je bil obsojen na smrt, češ, da je bil v zvezi z bombnim atentatom na demonstracijo za vojno pripravljen.

VREME. Danes v splošnem lepo in goroko vreme v Illinoisu, vzhodni in jugovzhodni vetrovi.

Solnčni vzhod ob 4:36 a. m.; colnčni zahod ob 7:16 p. m.

Washington, D. C. — Program za gradnjo trgovskih ladij iz jekla, katerega je podpiral general Goethals, je zmagal po treh rezignacijah in imenovanju novih članov v transportni odbor.

Predsednik Wilson je sprejel rezignacijo generala Goethalsa, ki je bila v njegovih rokah že več dni, vprašal je za rezignacijo William Denmana, predsednika odbora in dovolil je rezignirati kapitanu J. B. Whitu, lesnemu trgovcu iz Kansas Cityja, ki je podpiral Denmana.

Edward N. Hurley iz Chicaga, bivši član zvezne obrtne komisije, pride na mesto Denmana. Predsednik je imenoval podadmirala Washington Lee Capps, ki je bil več let vrhovni graditelj v mornarici, da po rezignaciji Goethalsa prevzame vodstvo za gradnjo ladij.

Bainbridge Colby iz New Yorka, bivši vodja progresivne stranke, ki je pri zadnjih volitvah podpiral predsednika, pride na mesto kapitana Whita.

Program za gradnjo ladij iz jekla bodo izvajali z vsjo hitrijo, medtem ko ne bodo gradili Houghovih ladij iz lesa, katere je podpiral Denman. Pravijo, da zgrade nekaj lesenih ladij za obrežno plovbo, da nadomestijo ladje iz jekla in jih postavijo v prekoceansko službo.

Hurley, ki je zdaj predsednik odbora, pravi, da bo gradil ladje in se govoril le o gradnji ladij.

Rekl je: "Graditi moremo ladje in ne samo govoriti o njih. Ameriško delavstvo, najbolj izučeno

2

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vrača.

Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.15 za tri mesece.

Naslov na vsa, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2687 So. Lawdale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sundays and Holidays.

Owned by Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2687 So. Lawdale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawdale 4636.

Datum v oklepaju n. pr. (Junija 30-17) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

ALI JE POTREBA, DA PRIDE PREMUG POD VLADNO NADZORSTVO?

Senator Pomerene iz države Ohio je rekel, da mesto Cleveland potrebuje na leto 6,000,000 ton premoga. Če se premog podraži le za en dolar pri toni, tedaj mora ljudstvo plačati \$6,000,000 davka premogovniškim baronom. Premoga pa niso podražili za en dolar pri toni, ampak je povprečno poskočil v ceni za tri dolarje pri toni. To dokazuje, kako so profitalačni ljudje oplenili ljudstvo, ko je ameriška republika zapletena v vojno.

Nekteri premogovniški baroni so hoteli opravičiti podražitev premoga z izgovorom, da primanjkuje železniških voz. Seveda ta izgovor ni držal dolgo, kajti dokazali so, da je neka kompanija v državi Ohio imela vozove, naložene s premogom, na stranskem tiru. Neki uradnik te družbe se je bahal, da je železniška družba naložila premogovniški družbi \$400 denarne globe na teden radi zadrževanja voz, premogovniška družba je pa pomnožila svoj profit na \$1.600 na teden.

Senator Hoke Smith iz Georgije je povedal ta le zanimiv dogodek:

"Okrožni sodnik iz bližnjega okraja, v katerem jaz živim, šest milj od Atlante, je bil v tem tednu v Washingtonu. Od njega sem izvedel, da je stalo 1,200 voz naloženih s premogom na stranskih progah med Atlanto in Decaturjem skozi dva tedna v zadnjem delu zime, ko je ljudstvu v obeh mestih primanjkovalo premoga. Ko je sodnik opozoril veleporoto na dejstvo in je popoldne odšel odbor, da stvar preišče, je bil premog proč."

Dogodek jasno pove, da so vozovi s premogom stali radi tega na stranskih tirih, da so umetno vstvarili pomanjkanje premoga in nagnali cene navzgor.

Kako so se množili profiti premogovniških baronov, dokazujejo računске knjige. Štirje bratje so kupili delnice neke premogokopne družbe v West Virginiji. V zadnjih dveh letih so prejeli dvakrat tako visoke dividende kot je vsota, ki so jo plačali za delnice.

Nekdo je kupil za \$3,000 delnic od neke premogokopne družbe v dolini Guyan v Kentuckyju. Njegove dividende znašajo \$750 na mesec ali tri sto odstotkov na leto od vložnega kapitala.

To so posamezni slučaji, ki potrjuje pravilo. V Združenih državah cenijo produkcijo premoga na 600,000,000 ton na leto. Če se premog podraži za en dolar pri toni, gre v žepu premogovniških baronov \$600,000,000 — šest sto tisoč milijonov dolarjev.

Premogovniški baroni so hoteli prikriti svoje manipulacije pred javnostjo in vlado. Zbralo se je kakšnih štiri sto premogovniških operatorjev v glavnem mestu in so določili tri dolarje kot maksimalno ceno za tona premoga pri rudniku in petdeset centov manj za vlado.

Vojni tajnik Baker in mornariški tajnik Daniels sta takoj naznanila, da nimata nič opraviti s to stvarjo, ker mislita, da so cene previsoke. V mirnem času so kompanije zadovoljne, če dobe za tona premoga 90c do \$1.50.

Če kompanije dobe dva dolarja za tona premoga pri rudniku, tedaj kompanije že lahko plačajo precej visoke dividende. Toda premogovniški baroni niso zadovoljni s takim dobičkom in še mislijo ni na to, da prostovoljno znižajo ceno za premog.

Premogovniški baroni spadajo med tisto vrsto patriotov, ki se radi pobahajo, koliko so dali za Rdeči križ, koliko so kupili zadolžnic svobode, ki radi pripovedujejo ljudstvu, kako naj hrani in varčuje v teh hudih časih, pri tem pa izsesavajajo milijone in milijone iz ameriškega ljudstva.

Pričakovati je, da kongres zmeša štrečno tem dolar-skim patriotom in podeli vladi oblast, da določa cene za premog, ali da pride produkcija premoga vobče pod vladno nadzorstvo.

Premogovniški baroni so zadnje zimo jasno pokazali, kdo so in kako znajo iz nesreče narodov kovati dobiček za sebe. Rudarjem so povišali mezdo, ko so spravi-

vili že milijone profita, in po povišanju mezde so zopet navili cene za premog navzgor.

Mera premogovniških baronov je polna, njih odeduštvo je odkrito pred ameriškim ljudstvom. Kongres naj ne omahuje, ampak naj tako trdo prime te dolarske patriote, da ostanejo njih spletke za odiranje ameriškega ljudstva brezmočne.

DOPISI.

East Moline, Ill. — Čitam razne časopise, toda v nobenem ne najdem kakšnega poročila ali dopisa iz naše nasebine. Ker je pa vsakdo radoveden, kakšne da so delavske razmere po raznih nasebinah, sem se odločil podati površno sliko iz tukajšnjih nasebin Silvis, Moline in Rock Island.

Kar se tiče delavskih razmer v teh nasebinah, še niso preslabše, ko bi te draginje ne bilo. Pred kratkim so tukajšnji tovarnarji povišali plačo in sicer John Deere Co. je povišala "prostovoljno" za deset odstotkov. V bližnjem mestu Silvis so si organizirani delavci, ki so vpsleni v železniških delavnicah Rock Island železniške družbe, priborili lepo zmago. Pogajanja so se vršila nad dva meseca. Organizacija je zahtevala deset centov več na uro za vsakega delavca. Toda družba je zahtevalo odklonila. Ker so se pa delavci naveličali teh večnih pogajanj so 18. t. m. odložili delo. In sedaj se je družba takoj podala in se pogodila z zastopniki delavcev. Vsaka stranka je nekaj popustila in prišlo je do sporazuma in stavka je bila preprečena. Strojniki, kotlarji in kovači so dobili povišano plačo za 8 1/2c na uro, pomočniki pa 7 1/2c ter vsi osemurni delavci. Povišano plačo dobijo od prvega dne, ko so se pričela pogajanja.

Slovencev nas še sedaj ni veliko naseljenih v tukajšnji okolici, toda kljub temu smo ustanovili podporno društvo spadajoče k SNPJ. In smo na ta način zavarovali za slučaj bolezni.

Louis Gradišček.

Waukegan, Ill. — Obveščam člane društva "Sloga" št. 14, S. N. P. J., da je bilo sklenjeno na zadnji redni mesečni seji, da se naše društvo udeleži korporativno pohoda in veselice, katero priredi društvo "Slov. Narodni Dom" v nedeljo 29. julija t. l. na takozvani Francinovi farmi. Radi tega opozarjam vse družstvene člane, da se polnoštevilno udeležijo te prireditve, ker tukaj se deluje za celokupno narodno korist. Opozarjam tudi one člane, kateri še niste člani društva "Slov. Nar. Dom", da pristopite in s tem pomagate zgraditi stavbo, katera bo v korist vsem tukajšnjim Slovincem in v ponos celi slovenski nasebini.

Opominjam še enkrat člane, da se polnoštevilno svidijo 29. julija ob eni uri popoldne na prostoru "Slov. Nar. Doma", od kjer potem skupno odkorakamo na vsehlični prostor.

John Gantar, tajnik.

Razmere v jugoslovanskih krajih.

Madžari na Reki. "Slovenski Narod" piše z dne 12. maja sledeče: "Na Reki in okolici kupuje konzorcij budimpeštanskih bank velika kompleksna zemljišča. Sedaj e to društvo kupilo posestvo profesorja Čičeja v Skurinjci za en milijon kron. Površina tega zemljišča znaša 274,000 štirjakiških km."

Proti dr. Šušteršiču. "Elinost" je prinesla 13. maja dopis nekoga primorskega duhovna o vprašanju jugoslovanskega ministra. Odločno je proti dr. Šušteršiču kot kandidatu za to mesto. Na to pravi:

"Človek, ki hoče biti naš somišljavec, mora odkritosrečno ljubiti naš narod. Znano je, da je dr. Šušteršič glavna ovira in zapreka vsake sloge med slovenskim narodom. Kako se dr. Šušteršič poteguje za slogo, o kateri toliko vpije v "Slovenca", se najbolje vidi iz tega, kako je bila rešena uprava "Slovenske ljudske stranke", ki je strogo zabranila, da bi se sploh kaj pisalo o Krekovi petdesetletnici. (Sedaj je pa izšla knjizica: "Ob petdesetletnici dr. J. E. Kreka" — petnajst mesecev po njegovi petdesetletnici!)

Kako bi se dr. Šušteršič navduševal za ujedinenje Jugoslovancev, ko ve, da to ni vladi po volji, ki so tudi ve, da so proti temu Nemci, ki so sklenili, da mora vlada vse poskušati, da se take pokušave v kalli zaduži.

Vsed tega ni prevzel čudno, da se dr. Šušteršič prevzel ne zavzema za složno in vztrajno delovanje vseh Jugoslovancev proti germanizaciji."

Celovski "Mir" piše o temi: "Ujedineni Čehi in Jugoslovani vdrjo močno stranko, s katero mora vsi da računati. Za to čehko-jugoslovansko združenje gre zasluga slovenskima poslanecema dr. Korošcu in dr. Kreku, dvema nesebičnima in idealnima poslanecema.

Zakaj bi mogel biti potem naš jugoslovanski minister Slovec, ki ni odložen in dosleden Slovenec?"

(Vendar so enkrat slovenski klerikalci spoznali Šušteršičevo taktiko. Prej so ga vaj imeli za najboljšega Slovencev, kateri je najbolje delal za slovenski narod. Sedaj so pa vendar izpregledali, da je on več škodoval slovenski stvari kot pa koristil. Ko bi to vsaj deset let prej izprevideli, bi bila kranjaka dežela na drugem stališču kot je. Seveda so takrat slovenski klerikalci izgovarjali v Šušteršiča kot sedaj pruski junckerji za kajzerja.

Kakor so slovenski klerikalci sedaj izpregledali, tako bodo junckerji.)

Resolucija nemško-radikalne stranke na Štajerskem. "Slovenski Narod" piše 15. maja t. l. sledeče: "Nemški radikalci menijo, da je parlament, ki je sedaj sklican, že v naprej mrtev in da se ne bo posrežil poskus "galvaniziranja". Bojni cilji nemških radikalcev so dobre meje napram trem južnim razbojniškim narodom, začeta na Alpah, ob Donavi in na Karpatih, svobodni izhod iz Jadranskega morja, vojna odškodnina, nedotakljivost Turčije v vsi njeni celokupnosti."

Vojni cilji Avstro-Ogrske. Bivši dopisnik iz Bukareste, Leo Lederer, je priobčil 8. maja v "Berliner Tagblattu" pod tem naslovom dopis iz Dunaja, v katerem povdarja v zaviti obliki avstro-ogrške pogoje za slučaj, da bi se monarhiji posrečilo, da bi dosegla od Rusije čim preje mir. Lederer pravi: "Zelo nevarčen slučaj je, da so se poleg južnih in vzhodnih mej monarhije ustvarile države, katerih narodni cilji zahtevajo ujedinenje s soplemenjaki, ki žive pod oblastjo dvojne monarhije. Naravno je, da Avstro-Ogrska ne more pristati — v interesu vseh svojih narodov na to, da bi bila njena moč zmanjšana, kakor tudi ne na to, da bi bila odrezana od morja — kakor žele to njeni sovražniki. Nevarnost za Avstro-Ogrsko se nahaja v tem, da bi mogle te države tudi v bodoče delovati na to, da bi bilo gravitacijsko središče Avstro-Ogrske Jugoslovani. Bredvomno je, da je treba dvojno monarhijo v bodoče opustiti take nevarnosti.

Tu ni mesto za to, da se vprašuje, ali bi mogla biti ta nevarnost v preteklosti odstranjena ali ne. Danes se lahko reče, da bo ta nevarnost znatno manjša, ako Rusija stvarno ustavi svojo panslavistično agitacijo na Balkanu. Gotovo protutež bi tvorila tudi skupna meja Avstro-Ogrske s močno Bulgarijo. Avstro-Ogrska monarhija — a v njej predvsem Ogrska — more končno z močno demokratizacijo svojega notranjega življenja preprečiti edino le to, da ne bi niti najskrajnejši nacionalisti zahtevali in videli izven državne meje svoje narodne privlačne narodne točke.

Zelo lahko pa je mogoče, da ne bo vse to skupaj rešilo južne in vzhodne meje Avstro-Ogrske in da bodo potrebne v njej poleg vsega tega teritorialne garancije. V tem slučaju pa se ne bo vpraševalo po aneksijah, temveč samo po izenačenju interesov potom skupnega, sporsumnega miru — rešitev, katero dovolj omogočujejo razmere na vzhodni obali Jadranskega morja, na Balkanu in ob Donavi."

(Iz tega se razvidi, da se Avstrija še ni odrekla po "uravnavi mej" na škodo Srbije in Črne gore. Na enem mestu se oficijelno priznava, da je Avstro-Ogrska pripravljena skleniti mir brez aneksij, potem pride zopet kako poročilo, v katerem se zahteva v "interesu monarhije" ureditev mej.

Iz vseh navedenih poročil se v jasni luči kaže vsa politika avstro-ogrške monarhije, katera vedno in vedno stremi za tem, da bi kolikor mogoče popolnoma vničila slovenski življenj in deluje vedno na to, da bi tuje, v prvi vrsti seveda Nemci, Madžari in še Italijani, kakor je pred kratkim poročano, dobili nadvlado nad vsemi slovenskimi kraji, posebno v jugoslovanskih krajih.

Na Reki se je policija podpržala in k tej policiji je bilo sprejetih samo dvajset prejšnjih straznikov in dva častnika. Že prej je bila reška policija madžarska in sedaj je pa popolnoma. Vaak straznik je dobil na rokah madžarsko zastavico, da je ja popeta Madžar. V Dalmaciji so oblasti začele izdajati madžarske legitimacije nekaterim osebam. Dunajské nemške banke nameravajo v Dalmaciji zgraditi velike aluminijeve tovarne z nemškimi kapitalom. Na Reki so budimpeštanske banke kupile veliko posestvo hrvaškega profesorja, kjer bodo zgradile hiše in začele naseljevati Madžare. Kakor se nekaj čuje, namerava Avstrija, da bi potolačila vsaj nekoliko Jugoslovancev, imenovati onega Jugoslovana za mini-

stra, in kakor se more iz poročil poznati, dr. Šušteršiča. Koliko je pa že on koristil Jugoslovancem, pa že vsakdo ve. In ravno radi tega so se začeli ne kateri Slovinci odločno upirati.

Mogoče bi še kdo mislil, da ni treba tako črno gledati vsake stvari. Vaj nam Avstrija vstanavlja "Jugoslovansko državo". Da vstanavlja jo, in si eer že od začetka vojne. In kolikor se da posneti iz vseh dosedaj došlih vesteh, in ako bi se to vresničilo, bi mi Slovinci ne bili v tej "Jugoslaviji", v kateri bi najbrž vladal kak nemški princ, ako bi bila toliko neodvisna. Nekem drugem poročilu je bilo zopet poročano, da se namerava vstanoviti nekaka avtonomna država, kakor je sedaj Ogrska in zopet brez Kranjske in Štajerske. Koliko vrednosti pa naj bo potem taka "Jugoslovanska država" za Slovencev?

Radi tega moramo vsi Slovinci odločno zahtevati, da smo vsi Jugoslovani v eni skupni državi, v kateri bo imel vsak narod svoje narodne svobodine, in to je mogoče le v republiki in ne v kakim monarhiji, v kateri je dotični narod, iz katere izhaja vladajoča dinastija, vedno protežirani in drugi narodi vedno zastopavljani, kar je pa v republiki, v kateri si ljudstvo samo voli svoje najviše uradnike, ne more to nikdar biti. Kakoršne uradnike si ljudstvo izvoli, tako vlada pa ima. Ako ni kaka stvar prav, se mora na prva trkati in reči: Moja krivda je to. V monarhistični vladi, kjer vlada vladar po "božji volji" in ne po ljudski. On ukrene, kar je njemu prav in njegovim petoltnikom, na široko ljudstvo se pa ne ozira, ono naj samo trpi, prinaša žrtve in plačuje, kolikor časa se bo vladarju "po božji milosti izvoljenemu" zdelo potrebno.

Radi tega je nesmiselno in neumno zahtevati monarhijo, ker smo Slovinci že stili vsake monarhije in smo jo že dovolj časa uživali. In dinastične vlade so vse enake, naj je potem Peter ali Karel, edina razlika je ta, da se prvi imenuje kralj, drugi pa cesar. Ako so v drugih republikah narodi zadovoljni med seboj in ne poznajo nobenih narodnostnih bojev, zakaj bi mi zopet lezli v dinastično državo? V nobeni drugi državi se nacionalni boji tako ne razvijajo, kot ravno v monarh. Pogledimo samo v Anglijo, kjer so nacionalni prepri skoraj na dnevnem redu. Zakaj so v Avstriji tako hudi nacionalni boji? Zakaj so nekateri narodi tako zatirani, med tem ko drugi narodi uživajo vse narodnostne svobodine in to ravno oni narodi, iz katerega izhaja vladajoča dinastija, kar se razvidi iz vseh dosedaj došlih vestil.)

Ameriške vesti.

PATRIOTIZEM PREMUGOVNIŠKIH BARONOV V PRAVI LUČI.

Denver, Colo. — Zadnji teden so se vršili na konferenci premogovniški operatorji iz države Colorado, da določijo maksimalne cene za premog.

Zedinili so se, da stane tona premoga, ki je poznan pod imenom lignit, do prvega septembra ne nad \$6.85. Po prvem septembru bodo ti "patriotje" prodajali premog ne nad \$7.10 tona. Za premog iz južnega premogovnega polja zahtevajo do 1. septembra ne več kot \$7.85 za tona, po 1. septembru pa \$8.10.

Premogovniški baroni so se zedinili na te cene, ki so prave odeduštke cene in katerih ne morejo zagovarjati na noben način. Jasnno je, da so se premogovniški operatorji dogovorili glede cen. To pomeni, da so kršili Shermanov protitrustanski zakon in postavili državo Colorado. In taki ljudje, študij so milijonarji, sodijo na zatožno klop, ker predrzno kršijo postave v vojnem času v njih osebno korist.

SVARILLO ZA PREMUGOVNIŠKE BARONE.

Chicago, Ill. — Vojni svet države Illinois je obvestil premogovniške barone, da morajo znižati ceno premogu, če ne, bo sklicana legislatura, da sklene preiskavo, na kakšen način so določili ceno premogu.

V 37 RUDNIŠKIH POČIVA DELO

Leadville, Colo. — Rudniška industrija v tem distriktu popolnoma počiva. Rudniški baroni groze, da raje prenehajo s produkcijo, kot da priznajo zahteve rudarjev. Ta grožnja dokazuje, kako rudniška gospoda razume besedo "patriotizem". Gospodje razumejo, da so patriotični, če vojno izkoriščajo v njih zasebne namene, da smejo vladi računati za produkt, kolikor jim drago, delavce pa plačujejo po lestvici, ki so jo sami določili.

Stavka je popolnoma mirna. Odborniki unije izjavljajo, da se rudarji ne vrnejo na delo, dokler

rudniških baronov ne sprejme met in prenejo njih pogovore. ditelji stavke so pripravili na darjem, naj se drže proč od rudnikov in naj ne izvrše najmanj nasilnosti.

Delo počiva v sedemindesetih tih rudnikih.

RUDNIŠKE BARONE SREČAJI PAMET.

Leadville, Colo. — Kasnejša zozjavka poroča, da "vojni svet" guvernerja Gunterja poroča, stavka rudarjev kmalu konča, so rudniški baroni sedaj pripojljeni se pogajati.

Pogajalci, ki jih je imenoval guverner, obdržavajo konferenco z zastopniki rudarjev in zastopniki rudniških baronov.

Trmoglavost je počasi zapuščati rudniške barone in k lu se pokaže, če so dostopni metnim besedam.

STRELA JE UDARILA V VOJSKI ŠOTOR.

Sea Grit, N. J. — Strela je rila v vojaški šotor in ubila Johna H. Arma, prostaka 22. peške. Neki drugi vojak je dobil lektrični udarec.

VOJAKI OTROVANI S PTOMENO.

Grand Island, Neb. — John Lcon, saržant pri kompaniji petega miliciarskega pešpolka, umrl za otrovanjem s ptom. Trije drugi vojaki so tudi oboloda v bolnišnico so prepeljali mo enega, ki je drugi dan obval.

Večina kompanije je večin v neki restavraciji.

KAPITALISTI MED SEBOJ.

Chicago, Ill. — Tudi med kapitalisti velja našelo, če boš ti mene, boš tebe, kar je jasno dokazal vsi živinorejci, ki rede družbo, in niški mladi.

Nekot je Hoover, živilski upravnik, priporočil: Hranite jaginjeta." To je bila takrat cena za jaginjeto cej visoki in nekotore železniške be so takoj vbovale ta zavet. N nile so, da ne bodo več servirale je tine v obedalnih vozovih.

To je silno ujezilo živinorejce, padu in S. N. McClure, tajnik produktov volne, je celo izjavil: Predlagam bojkot za jaginjeto obedalnih vozovih bo povzročil živinorejci in njih prijatelji se obikavali obedalnih voz in pošiljali svojo živino le po takih nicaah, ki jim privoščijo posten žek. Naši živinorejci so vzeli sveleč zadolžnic svobode, dali so Rdečemu križu in plačali bodo vojni davek.

Če bodo njih produkti bojkot ker so malo povišali ceno, bodo bojkotali druge. Naši živinorejci htevalo posten dobiček in trpiti z onimi, ki jim ga dajo. Če ne bi prodati svojih produktov, potem j hmo rediti."

Železniške kompanije izjavljajo bodo pomagale vladi, četudi živinorejci protestirajo.

Tako vidimo boj med kapitalisti mimi. Cena za jaginjeto je visoka lezniški kralji postajajo patrioti prepovedo jaginjeto in obedalnih zovih. Živinorejci na ta bojkot z bojkotom. In zaslaj! Radi pr Kapitalistično načelo je, če ti mo privoščiš profita, ga tudi on ne boš imel.

Groze si javno z bojkotom in kapitalistični list ne pravi, da je kot neameriško in protistavstvo!

MRTVO DETE V OMAR.

Kokomo, Ind. — Policija žile misterijoznega morda in ženo in Shea, ker so našli v prezračevalni vti v omari mrtvo in popojeno vito dete. Dvojica, ki je imela enajdem, v kateri so našli dete, ni nila čez noč. Kmalu za njo je izprijel Shea.

PERSHING PRIPOROČA DA DIVIZIJA ŠTEJE LE 17,000 MOJ.

Washington, D. C. — General shing priporoča, da se ameriška divizija reorganizira po francoski metodi. Po starem sistemu šteje vsaka kompanija od 130 do 150 moč, 1,200 do 1,500 moč. Približno 25,000 moč šteje vsa divizija.

General Pershing priporoča, da panija šteje 250 moč, vsak bataljon divizija pa 17,000 moč. Tako je nizzirana sedaj francoska armila, poljejo ameriške čete tudi v jatke, je treba, da je ameriška tako organizirana kot francoska, pride do smoti.

Nabirajte naročnike na "Prosveta"

met in prenejo njih pogovore. ditelji stavke so pripravili na darjem, naj se drže proč od rudnikov in naj ne izvrše najmanj nasilnosti.

RUDNIŠKE BARONE SREČAJI PAMET.

Leadville, Colo. — Kasnejša zozjavka poroča, da "vojni svet" guvernerja Gunterja poroča, stavka rudarjev kmalu konča, so rudniški baroni sedaj pripojljeni se pogajati.

Pogajalci, ki jih je imenoval guverner, obdržavajo konferenco z zastopniki rudarjev in zastopniki rudniških baronov.

Trmoglavost je počasi zapuščati rudniške barone in k lu se pokaže, če so dostopni metnim besedam.

STRELA JE UDARILA V VOJSKI ŠOTOR.

Sea Grit, N. J. — Strela je rila v vojaški šotor in ubila Johna H. Arma, prostaka 22. peške. Neki drugi vojak je dobil lektrični udarec.

VOJAKI OTROVANI S PTOMENO.

Grand Island, Neb. — John Lcon, saržant pri kompaniji petega miliciarskega pešpolka, umrl za otrovanjem s ptom. Trije drugi vojaki so tudi oboloda v bolnišnico so prepeljali mo enega, ki je drugi dan obval.

Večina kompanije je večin v neki restavraciji.

KAPITALISTI MED SEBOJ.

Chicago, Ill. — Tudi med kapitalisti velja našelo, če boš ti mene, boš tebe, kar je jasno dokazal vsi živinorejci, ki rede družbo, in niški mladi.

Nekot je Hoover, živilski upravnik, priporočil: Hranite jaginjeta." To je bila takrat cena za jaginjeto cej visoki in nekotore železniške be so takoj vbovale ta zavet. N nile so, da ne bodo več servirale je tine v obedalnih vozovih.

To je silno ujezilo živinorejce, padu in S. N. McClure, tajnik produktov volne, je celo izjavil: Predlagam bojkot za jaginjeto obedalnih vozovih bo povzročil živinorejci in njih prijatelji se obikavali obedalnih voz in pošiljali svojo živino le po takih nicaah, ki jim privoščijo posten žek. Naši živinorejci so vzeli sveleč zadolžnic svobode, dali so Rdečemu križu in plačali bodo vojni davek.

Če bodo njih produkti bojkot ker so malo povišali ceno, bodo bojkotali druge. Naši živinorejci htevalo posten dobiček in trpiti z onimi, ki jim ga dajo. Če ne bi prodati svojih produktov, potem j hmo rediti."

Železniške kompanije izjavljajo bodo pomagale vladi, četudi živinorejci protestirajo.

Tako vidimo boj med kapitalisti mimi. Cena za jaginjeto je visoka lezniški kralji postajajo patrioti prepovedo jaginjeto in obedalnih zovih. Živinorejci na ta bojkot z bojkotom. In zaslaj! Radi pr Kapitalistično načelo je, če ti mo privoščiš profita, ga tudi on ne boš imel.

Groze si javno z bojkotom in kapitalistični list ne pravi, da je kot neameriško in protistavstvo!

MRTVO DETE V OMAR.

Kokomo, Ind. — Policija žile misterijoznega morda in ženo in Shea, ker so našli v prezračevalni vti v omari mrtvo in popojeno vito dete. Dvojica, ki je imela enajdem, v kateri so našli dete, ni nila čez noč. Kmalu za njo je izprijel Shea.

PERSHING PRIPOROČA DA DIVIZIJA ŠTEJE LE 17,000 MOJ.

Washington, D. C. — General shing priporoča, da se ameriška divizija reorganizira po francoski metodi. Po starem sistemu šteje vsaka kompanija od 130 do 150 moč, 1,200 do 1,500 moč. Približno 25,000 moč šteje vsa divizija.

General Pershing priporoča, da panija šteje 250 moč, vsak bataljon divizija pa 17,000 moč. Tako je nizzirana sedaj francoska armila, poljejo ameriške čete tudi v jatke, je treba, da je ameriška tako organizirana kot francoska, pride do smoti.

Nabirajte naročnike na "Prosveta"

Položaj na evropskem bojišču.

(Nadaljevanje s prve strani)

na obeh koncih fronte, to je v obojni Dvinsk in na Rumunskem. Nemški vojni urad pa javlja, da se niso nikjer oglasili ruski napadi.

Kerenski odšel na fronto.
Petrograd, 25. jul. — Ministrski predsednik Kerenski je večer organiziral v sporazumu delavsko-vojske in knežke eksekutivečasni kabinet iz desetih ministrov, med katerimi je z njim vred pet socialistov, nato je takoj odšel na fronto v Galicijo. Pred svojim odhodom je izjavil Kerenski, da bo Rusija naredila notranji red in mir s silo, ako ne bo pomagala pametna beseda.

Zanašajo se na zaupanje mase in armade, je dejal, "vlada bo rešila Rusijo in rusko edinstvo z jelsom in krvjo, ako ne bo zadostovala pametna beseda in zavest. Situacija na fronti je zelo resna in zahteva herojskih korakov, toda prepričan sem, da bo organizacija države kos položaju brez kakšnih kritičnih posledic. Dezerterija u starstih demokratov Lvovove vlade, ki je deloma zakrivila sedanjo revolucijo, dokazuje, kako močne so centrifugalne sile in kako rečna je naša politična zavednost. Toda Rusija se bo zavedla in revolucije bo odvela. Glavna dolžnost vlade je, da očuva narod notranje propasti in anarhije. Sedanja vlada bo rešila Rusijo, pa naj pride kar koli; če ne bodo zadostovali pripomočki razuma, se bo treba oprijeti pripomočkov sile."

Z italijanske fronte.
Rim, 25. jul. — Vojni urad poroča o bojih med oglednimi partijami na Tirolskem, Koroskem in Goriskem. Artilerijski ogenj je bil hujši kot po navadi v okolišju Mrzlega, in Vodice in pri Kostanjeviči. Italijanski avijatici so metali bombe na železniške zgradbe v St. Danielu na Krasu.

Rumunska fronta.
Petrograd, 25. jul. — Naš "bataljon smrti" je ujel 50 mož in vplnil tri strojne puške blizu Rumka. Na vsi rumunski fronti se razvija topniška bitka.

Boji v Palestini.
Carigrad, 22. jul. — V noči 20. t. m. so angleške čete po topniški preparaciji napadle desno krilo naše armade v Gazi. Naša pehota je odbila napad. 21. julija je sovražnik po silnem bombardiranju napadel naše pozicije v Čevket-Tepe ob cesti Gaza-Hodžunos. Angleži so prodrli v naše črte, toda po hudem boju smo jih izgnali. Sovražnik je ostavil 50 mrtvih in ranjenih, pet smo jih pa ujeli.

Razno iz inozemstva.
Ogrska je za mir brez aneksij.
Kodanj, Danska, 25. jul. — Iz Budapešte javljajo, da je ogrski ministriški predsednik, grof Esterhazy dejal v ogrskem parlamentu: "Mi vodimo obrambno vojno in aneksije niso naš cilj. Poleg našega mirovnega manifesta izjavljamo, da smo pripravljeni za čestni mir in sporazum z zavezniki."

Draginja vojne.
London, 25. jul. — Reginald McKenna, bivši vladni zakladničar, je dejal danes, da bo čez nekaj mesecev stala vojna Anglijo \$40.000.000 vsak dan. Dnevni vojni izdatki znašajo danes 34 milijonov dolarjev in stroški so vedno

bolj veliki. Bonar Law je pred nekaj dnevi predložil zbornico načrt za novo vojno posojilo v svoti \$3.250.000.000. Londonsko časopisje komentira to posojilo z nekakim nemirom. Bonar Law pa izjavlja, da ne bo Nemčija nikdar premagala Anglije finančno, zlasti zdaj ne, ko imajo zavezniki finančno pomoč iz Združenih držav.

Pred novo ofenzivo v Belgiji.
London, 25. jul. — Vojni urad poroča o ljutem bombardiranju in številnih angleških upadih v Belgiji. Izredno velik upad so izvršili Angleži v okolišju Ypresa; pobili in ranili so mnogo Nemcev in poleg tega so jih ujeli 114. V zapadni Flandriji in na arraški fronti se nadaljuje artilerijska bitka, ki neki prekaša vse prejšnje slične operacije. Nemški topovi so tudi zelo aktivni. Živahno bojevanje je bilo večer tudi med kanalom La Bassee in Lensom.

Otvoritev irske konvencije.
Dublin, Irsko, 25. jul. — Prvič v zgodovini Irske imajo zdaj Irski priložnost, da sami rešijo vprašanje "home rule," za katerega se tepejo že 600 let. Danes je bila otvorjena v Dublinu konvencija za irsko avtonomijo. Navzočih je okrog sto delegatov, ki predstavljajo vse politične struje na Irskem, izvzemši rebelne organizacije Sinn Fein, ki noče poslati delegatov. Konvencijo je odprl Henry E. Duke, vrhovni tajnik za Irsko.

Kompromis med Ochi, Poljaki in Nemci?
Curih, Švica, 25. jul. — Po vesteh iz Dunaja, so Češki in poljski poslanci sklenili začasnoma premirje z nemškimi lojalisti, ki podpirajo vlado. Cesar Karl se je večer mudil na fronti v Galiciji, kjer je konferiral z nemškim kaiserjem. Tega sestanka se je vdeležil tudi grof Černin, minister za zunanje zadeve.

Ameriški častniki pravijo, da je nemška fronta nepremagljiva.
New York, 25. jul. — "The New World" prinaša danes sledeče poročilo:
Washington, 24. jul. — Devet ameriških častnikov, ki so spremljali generala Pershinga na obisku zapadne fronte od Švice do morja, se je vrnilo v Washington in predložilo svoje poročilo generalnemu štabu. Častniki, ki so pozorno proučevali situacijo in vsako gibanje na francoski fronti, pravijo, da so presenečeni vsled resničnega položaja, kakršen je in o katerem niso imeli prej pojma.

Nemčija je ustavila izvoz premoga na Holandsko.
Amsterdam, 25. jul. — Nemška vlada je danes ustavila ves izvoz premoga na Nizozemsko. To je menda prvi odgovor Nemčije na odlok Amerike, ki je ustavila izvoz blaga v tiste neutralne države, o katerih sumijo, da ameriško blago pošiljajo v Nemčijo.

Zavezniki zborujejo v Parizu.
Pariz, 25. julija. Zastopniki zaveznikih držav imajo tukaj zborovanje in glavna točka na dnevnem redu je balkansko vprašanje. Na zborovanju je zastopana tudi Grška, in sicer prvič odkar se je pridružila enteti. Zavezniki imajo

popolno zaupanje v Venizelosa in vsled tega hočejo odstopiti od svoje medsebojne kontrole grških zadev, katero so izvrševali za časa kralja Konstantina. Anglijo zastopajo na zboru Lloyd George, tajnik zunanjih zadev Balfour in general Robertson. Vršla se bo tudi konferenca mornariških oblasti in te konference se vdeleži tudi ameriški podadmiral Sims.

NAZNANILO.
Društvo sv. Barbare, postaja št. 7 v La Salle, Ill., priredi v nedeljo, t. j. 29. julija t. l., svojo društveno veselico in korist društvene postajne blagajne. Veselica se vrši na navadnih prostorih za bolnišnico.

Dobra stran.
Profesor: Na daljnem severju traja ena noč 140 dni. Ne morete si misliti, kakšna muka je to za tamošnje ljudi.
Dijak: Ampak, kakšno je veselje dolžnika, ko reče upniku: Pridite jutri zjutraj po denar.

NAPREDEK.
Prosveta piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš z njenimi idejami, podpiraj trgoce, ki oglašajo v Prosveti. V zalogi imam vse za vsakdanje potrebščine po zmernih cenah.

ANTON ZORNIK
Hermine, Pa. . .

PRIPOROČAM SE
vsem rojakom za obilen obisk moje kavarne in restavracije
Dobra postrežba v vsakovrstnimi jedili. Moje goslo je "Lačne nasititi". Pridite in gotovo boste zadovoljni z mojo postrežbo. Pričajte se to je najglavneje.
Martin Born, 6034 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

KADITE TILLMAN CIGARE.
Unisko izdelane
Ibykus Cigare10c
S. N. P. J. Cigare10c
Tillman Cigar Co.
AURORA, MINN.

PREGNANI GOSTJE.
Cenjeni gospodi:—
Poljite mi še eden zavoj Bulgarškega krvnega čaja. Odkar sem brez njega so se nastanile v moji hiši jako ne ljubi gostje, kaor n. pr. Prehlajenje in druge bolezni. Toda ko bodem imel Bulgarski krvni čaj, bom gotovo odstranil vse te ne ljube goste iz svoje hiše.
S spoštovanjem
Anton Jovanović,
R. F. D. 27, Box 64,
Ottava, Ill.

Veliki zavoj Bulgarškega Krvnega Čaja, ki zadostuje za 5 mesecev pošiljanje za 1 dolar, 6 zavojev za \$5 dolarjev na vse kraje v Ameriki. Marvel Products Co., 8 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.
Opomba: Ako želite zavarovati vašo pošiljatev pošljite deset centov več.

Mike Brunso je prejel \$165.09 v dveh tednih. M. Anderka je prejel \$120.49 v dveh tednih, ko sta delala za **PENN-MARY COAL COMPANY V HEILWOOD, PENNA.**
Vi tudi lahko to zaslužite im mogoče še več, ker rudnik je varen in tam je dovolj voz. Nove hiše, veliko število Slovanov delu tu, so cerkve in šole. Vam se bode zdelo, da ste doma kot v stari domovini.
Pridite pripravljene za delo ali se pa izglasite pri **Peter Potoma ali pri Gen. Mgr. T. R. Johns v Hellwood, Penna.**

Slovenska Narodna **Podporna Jidnola**
Ustanovljena 9. aprila 1904.
Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.
GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.
UPRAVNI ODBOR:
Predsednik: John Vogrič, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, box 86, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: Jožef Kuhelj, 9469 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Torbovec, P. O. Box 1, Cleora, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADEZNI ODBOR:
Jože Ambrožič, 351 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741-1st St., La Salle, Ill.
F. S. Taucher, 674 Ahsay Ave., Rockspring, „Wyo.“
POBOTNI ODBEK:
Anton Hraat, 811-95th Ave., New Duluth, Minn.
Jože Radišek, box 432, Smithton, Pa.
Budolf Pieteršek, 436 box, Bridgville, Pa.
Jakob Miklavčič, L. Box 3, Willock, Pa.
M. Petrovič, 14815 Hale Ave., Collinwood, O.
UREDNIK "PROSVETA":
Jože Zavertnik.
VHROVNI ZDRAVNIK:
F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
VSE DENARNE ZADEVE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:
JOHN VERDEBAR, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
PRITOŽBE GLEDE GENERALNEGA POROČANJA se pošiljajo na naslov:
JOŽE AMBROŽIČ, Box 351, Canonsburg, Pa.
ZADEVE PREPILJIVE VSEBINE, ki sta jih rešili prvi in drugi instanc, se pošiljajo na naslov:
ANTON HRAAT, 811 - 90th Ave., New Duluth, Minn.
VSI DOPISI, rasprave, članki, naznanila itd. na "Prosveto" se pošiljajo na naslov:
UREDNIŠTVO "PROSVETA", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.
VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročila, oglasi, se pošiljajo na naslov:
UPRAVNIŠTVO "PROSVETA", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
V korespondenci s tajništvom S. N. P. J., uredništvom in upravnistvom "Prosvete" ne rabite imen uradnikov, marveč napišite naslov, ko je tu naveden ako želite, da bo vsaka stvar hitro rešena.
Seje glavnega upravnega odbora se vršijo vsake prvo sredo in tretji četrtek v mesecu. Začetek ob eni uri popoldne.

Dr. Koler
SLOVENSKI ZDRAVNIK
538 Penn Av., Pittsburgh, Pa.
Dr. Koler je medicinski strokovnjak, specializiran v Pittsburghu, ki ima 25 letno izkušnjo v zdravljenju tujih moških bolnikov. Zastopnik je v Pittsburghu, ki ima 25 letno izkušnjo v zdravljenju tujih moških bolnikov. Zastopnik je v Pittsburghu, ki ima 25 letno izkušnjo v zdravljenju tujih moških bolnikov.

ROBERT W. LAYER
ARCHITECT
118 N. La Salle St., Chicago, Ill.
ki je izdelal načrt za gl. urad S. N. P. J. se priporoča Slovanem za izdelovanje stavbinških načrtov.
Tel. Franklin 5801
TEL. NA DOMU AUSTIN 36008

JUVITO
Da niste zadovoljni sami s seboj, Vam primanjkuje moči in ne dosegate tega kar želite, da bi lahko živeli svoje življenje.
ZA
ojačanje moči in zadovoljstva je treba JUVITO. Juvito povpučuje vaše idealne namene in vas rešuje nezadovoljstva v vašem življenju. Juvito je pravo naravno zdravilo. Juvito je zdravilo, ki hrani vašo kri in živce, daje moč in novo življenje že ob pričetku vživljanja. Vzemite Juvito za

OJAČANJE.
Pošljite danes 1 dolar za enča ali pa 5 dolarjev za 6 zavojev.
Naslovite na:
Juvito Laboratory,
South Hill Branch 6,
Pittsburgh, Pa.

NORTH SIDE STATE BANK
ROCK SPRINGS, WYO.
IMA KAPITALA IN REZERVE \$100.000.00
Je izredno pripravljen in opremljen za poslovanje s SLOVENCI, HRVATI, SLOVAKI in drugimi SLOVANI
Mi pošljite denar vašim prijateljem in stari domovini po najnižjih cenah.
Plačujemo 4 odstotne obresti na bančne vloge.
MOČNA, KONZERVATIVNA IN NAPREDNA INSTITUCIJA.

Allegheny River Mining Company
ima rudnike v Furnace Run, Penna.; Conifer, Penna.; Cadogan, Penna.; Seminole, Penna.; Chickasaw, Penna.
Potrebuje 200 mož za delati v njih rudnikih, tam kjer rudarji zaslužijo povprečno do \$100 na vsaka dva tedna. Rudnik je varen, ni plina, ne mokrote, ne kamna, dobra streha. Mi imamo 7 sobna stanovanja v najem za \$7.00. Cerkve, šole, itd. Pridite pripravljene za delo k rudniku ali pa se oglašite v uradu, v Kittanning, Pa.

DR. VELIMIR DEŽELIĆ:

V službi kalifa.

Zgodovinski roman.

(Nadaljevanje)

— Ako te je strah, potem je bolje, da se vrneš. Samo hrabrim, samo neustrašenim odkriva velika majka svoje skrivnosti. Spomni se na Pitagora, na Platona, spomni se na Apolonija od Thijane ...

Strežinja se strase pri tem imenu. — Ne spominjati me tega strašnega človeka. Kristjan ne sme slišati tega imena, da bi se ga ne spomnil z gnusom.

— In kaj je zakrivil ta ubogi človek? — Bil je goljuf in nasprotniki krščanstva so izmislili o njem čudne stvari, samo da z njegovim imenom zateme našega Gospoda.

— Oprostite. Nisem hotel žaliti tvoje versko čustvo. Spomnil sem se ga, da ti privabim pred oči tajinstvene, mistične pojave, ki se združujejo z njegovim imenom. Hotel sem te opozoriti, da je v naših telesih tajinstvena moč, katere navadni zemljan ne ve uporabiti in katere so silno mogočne v onem, ki je pozna. Ti še sedaj nimaš pojma, kaj se pravi bratiti se z zvezdami, visoko nad tem vrhom smrti, katerega imenujemo zemljo. Ti še ne veš, kaj pomeni leteti po vsemirju v nočni temi, kakor ognjeni vozovi. Tvoje oči niso vajene gledati in občudovati in spoznavati. Krt raje zemljo, a ne briga se za sonce. Ti si gluha za glasbo eterskih sfer, ker še se tvoj duh ni napil vode brezsmrtnosti. Preveč ti je tvoj duh privezan na okove iz ilovice, iz katere je ustvarjeno telo. Ali ko se nekoč razpneš do višjega človeka, tedaj boš začutil sijaj neminljivih moči. Tedaj ti ne bo žal, da so ti krvave roke, da si trpel želo in glad, da si tako brepenel k zvezdam. Razumel boš v božanskem smu govor nevidljivih bitij in se razgovarjal s čistimi duhovi, ki nas obkrožujejo in govoril boš s sencami davno umrlih ljudi. Plato in Homer, Cezar in Aleksander Macedonski bodo tvoji tovariši pri delu, kakor sem ti danes jaz. Imel boš moč, da zavladavaš drugim in to, kar napoveduješ v mislih kateremu človeku, bo ti storil. S svojim pogledom boš razorožil razbojnika, ako bi navalil nate in samo tvoj pogled, samo beseda zadostuje, da ti bodo sluge. Ali ti ugaja to?

— Ej, kaj mi vse govoriš — odvrne Strežinja. — To je več, kakor si morem misliti. To je več, nego da umem delati zlato, ali da imam kamen modrosti.

— In glej, in vse to te naučim, ali le pod enim pogojem.

— Katerim? — Da slepo poslušam svojega učitelja in da se mu pokoravam. Obljubljam?

— Obljubljam! — Obljubi mi, da se ne boš ničesar bal, da boš stopal neustrašeno naprej, in naj se zgodi karkoli. Obljubi, da boš vedno močan in stano-viten.

— Obljubljam! — Obljubljam li, da tvoje ustne ne pokusijo več nobene mamljive pijače in da piješ samo vodo. — Obljubljam! — Obljubljam li, da boš živel nedolžno kakor dete in da ne boš niti v sanjah mislil na ono, katero si včeraj videl? ...

Strežinja se je izvil vzklik: — Ti veš? — Ali mali stavec se je vzravnal, pogledal mladca z izzivalnim pogledom in dejal povsem mirno: — Fatima!

To ime je tako omamilo Strežinjca, da je postal rdeč kakor rak. — Kdo ti je rekel, da sem včeraj videl Fatimo? Kako to veš? — Stavec se zvito nasmehne. — Jaz vem vse. — Potem si strašen človek in začel se te bom bati.

— Ni potrebno. Ne želim ti nič hudega, nego samo tvojo srečo. — Take besede je rekla tudi kača Evi v raju. — Ti misliš, da sem kača — se nasmehne stavec.

— Kača ali vrag ali si pa z njimi v zvezi. Vseeno. Ali eno je resnica. Čudim se, kako si zvedel o Fatimi. — O, vem še več. — Kaj? — Da ti Fatima ugaja, da si sanjal o njej celo noč in da komaj čakaš, da jo zopet vidiš? — Resnica. Sicer pa to ni noben čudež. Ti veš, da sem jo včeraj videl, zato ti ni težko uganiti, da me je očarala.

Koga bi pa tudi ne očaralo to divno, svetlo, božansko dete? Ljubiti njo je sreča in slast. Dobiti njo, pomeni dobiti kraljestvo. Ali ni tako? — Ali stavec zmaže z glavjo. — In vendar ti pravim, ako se ne boš ogibal nje, ne boš prišel na stezo modrosti. Ti se moraš povsem odreči svetovnim vezem.

— In ti misliš, da je Fatima taka vez. To je žaljenje božanstva, ki je skalo njeno telo iz eterske snovi. Nji se naj odrečem? Nikoli! ... — Vzklিকে Strežinja.

— Tedaj se ločijo najina pota. Kamena modrosti ne najdeš nikoli. — Ali zakaj bi ne dobil Fatime in kamena modrosti? Ali je Fatima nekaj hudega? — Nisem rekel, da je nekaj hudega. Ali trdim, in jaz sem star filozof, da je onim, ki se hočejo vzpeti po stopnjicah modrosti, potrebno najprej, da brzdajo svoje strasti in zlomijo želje telesa ter zavladajo materiji. Magijci svojega časa so zahtevali od svojih učencev popolno spolno čistost. Globokine skrivnosti prodere le oni, ki popolnoma obvlada samega sebe.

— Strašne so tvoje besede. Praviš, da me naučim razumevati glas prirode. A glej! Jaz razumem glas prirode. Cvetje mi duhti in sonce mi sije šepetajoč ime: Fatima. Pticka išče družico, vse govori in priča o njeni ljubezni in jaz naj jo zavrem? Povej mi, zakaj ima Fatima tako sijajne oči, zakaj so njena usta tako rdeča, zakaj njene

prsi valovijo, kakor valovi morja? Ali mar samo zato, da gine brez ljubezni? To ni mogoče. Ljubezen ni nič hudega. Ljubezen je od Boga.

— Tudi evet strupenih rož je lep, a nosi smrt. Lepšega telesa od pantrovega ni. Ali mu boš podal roke v objem? — In kaj ima Fatima s tem? — Ona je roža in panter ... — odgovori stari Gabir.

— Modrijan moj, tega ne verjamem. Imel je bom vedno za biser, rožo in zvezdo. Gabir zna je porogljivo z rameni. — Ta biser se raztopi v kisu bridkosti, roža povene v ledu starosti in zvezda utrne v temi blodnje.

— Ono je vredna zlata. — Ali je to resnica? — Tvoje besede so besede smrti. — A rode življenje. — Protivim se jim. — Ker se protivim modrosti. — Ne verjamem jim. — Kaj škoduje solncu, ako trpi slepec, da ga ni? — Misliš, da sem slepec? — Hujši si od slepeca. Zakaj ti imaš oči, pa ne vidiš, imaš ušesa pa nečeš, da bi slišal. — Ali vendar sem prijatelj modrosti. — Si zraven vira, a nečeš piti žive vode. — Ker mi ne pustiš. — Odreči se Fatime. — Ne morem. — Beži tedaj od mene. — Kam? — Odkoder si prišel. — Ne morem. — Kaj ti brani? — Želja, ki me je vedla preko gora in voda. — Želja za znanjem je lepa stvar, ali ti si bojazljivec, ker se ne upaš preskočiti plotu, ki te deli od nje. — Upam se. — Ali pusti Fatimo. — Ne morem. — Vse stori lahko oni, ki hoče. Skušaj jo pozabiti. Ali hočeš? — Strežinja je žalostno povesil glavo in djal s tužnim glasom: — Skušal bom.

XI.

Komaj je spregovoril te besede, se začujejo na vratih silni udarci. Stari učenjak skoči preplašen pogledat, kdo je in minilo je dokaj časa, da se je vrnil. Ko se je vrnil, je na kratko povedal, kaj je. Wadha el Ameri je dal iskati Strežinjca po celi Kordovi, z željo, da pride takoj k njemu, ker ima nekaj važnega zanj.

Strežinja je takoj odšel. Med potom je razmišljal, kaj bi moglo biti tako važnega, da ga mogočni Wadha kliče. Vendar se mu je dozdevalo po ušesah nekakšno čudno. Kordova je bila pokoneu, ulice polne ljudi v gručah, in vse te gruče so se vedle nekakšno čudno. Videl je, da živo razpravljajo o něčem, kako živahno mahajo z rokami in da so jim li mrka.

Ali se je v državi zgodilo nekaj važnega, ali so stitili zelo važne dogodke? Resnično, malo časa se nahaja v Hispaniji med poganskimi Mauri, vendar je videl že dokaj dogodkov. Ali se sedaj vnovič kaj spleta? Ali se nočejo niti sedaj urediti obojšaji kalifata?

Wadha mu je sporočil, da ga kliče v važnem poslu. Ali kak važen posel naj izvrši on med tem tujim narodom, on, ki ne pozna niti obojšajev, niti običajev, niti jezika?

V skrbeh, kaj ima priti, stopi pred Wadho el Amerija.

Ta ga pozdravi zelo ljubeznjivo. Vendar je Strežinja na njegovem obrazu opazil nekako skrb in vznemirjenost. — Nestrpljivo te čakam, Strežinja. — To so bile prve besede mogočnega hadžiba. — Kje si tako dolgo? — Nisem kriv, silni hadžib. Takoj, ko sem dobil vest, da me pričakuješ, sem hitel k tebi. Nisem torej kriv, ako me tvoji sluge niso našli. — Uvidevam — reče Wadha el Ameri — ti v resnici nisi kriv. Vsekako moraš odslej v svojem stanovanju, ali pa naravnost sporočiti, kje se v katerem času nahajaš. — Mar sem pod redarstvenim nadzorstvom? — se nasmehne Strežinja. — Ne, ali škodilo bi ne, ako bi te dal pod nadzorstvo straže. — Ali sem nevaren državi? — Tega nisem rekel. Ali ti imaš mogočnega zaščitnika. — Katerega vsi ljubijo. — Nisi rekel prav. Moraš reči, katerega se vsi boje. — Tudi to je resnica. — Da, boje se me! Ali tudi to moraš vedeti, da oni, katerih se ljudstvo boji, nisjo varni svojega življenja. — Ti se menda ne bojiš? — Ali izgleda tako človek, ki se boji? — reče Wadha ponosno in dvigne glavo še višje. — Za sebe se v resnici ne bojim. — Za koga pa? — Za tebe. — Strežinja ga začudeno pogleda. — Ti se žališ, mogočni hadžib. Zakaj se bojiš za me? Tukaj sem tujec. Nikdo me ne pozna. Nikdo mi ni storil kaj žalega, nikomur nisem storil kaj žalega jaz. — Morda se varaš. — Kako te naj razumem? — Lahko. Ti si Hrvat, torej rojak hrvatske telesne straže. Dovolj za one, ki sovražijo telesno varno, in to je dovolj za one, kateri sovražijo mene, in kateri se trudijo zamažati, da bi mi storili kaj žalega. Veš, da besna in divja duhal, ki ne doseže gospodarja hiše, razbija okna in njegove dvorjane pobija.

(Dalje sledi.)

DAJNAR.

M. B. Miklavčič.

(Konec.)

Le nekaj žaganic bi bilo treba za streho, katere pa bi ti tudi preskrbel. Tisti prostor ni tako daleč od ljudi, tja v Fortunovo mlino ali tje v Dole je prav blizu; tudi k nam ni daleč boš lahko prišel, ki ti bo dolgečas. Potem, ko imaš kočo, pa lahko začneš malo kupčijo z raznim semenom, kot salato, kapson, kimeno, korenjem itd., kar lahko prav poceni kupiš na Primorskem. Vrhutega lahko začneš vezati lonce, popravljači dežnike, brusiti škarje in nože. Res veliko dohodkov v tem ni pričakovati, nekaj je pa le. Ko boš šel okrog bodeš tu in tam našel nekaj dobrih ljudi, ki ti bodo dali zastonj jedi in prenočišče. Edino, kar ti še morem pomagati, je to, ako hočeš sprejeti!"

Dajnarju je bil Kovačev nasvet še precej povoljji, skrbelo ga je le iti okrog ljudi ter jih nadlegovati. Ali kaj je hotel še premišljevat, saj družega izhoda itak ni vedel. In napolzed pa, saj je morda povsod nekaj dobrih, usmijlenih ljudi. Odločil se je, da sprejme ponudbo ter začne življenje po Kovačevem nasvetu.

Drugi dan je Kovač napregel par volov ter odšel na bližnjo pilo po deske za Dajnarjevo kočo. V nekaj dnevih je bila koča postavljena in Dajnar se je preselil v njo.

II.

Kakor koča sama, tako je bila tudi Dajnarjeva hišna oprava jako skromna in revna. Sredi koče je stalo kamenito ognjišče, v kotu je bila postelja, napravljena iz slame in za zglatve je prinesel vrečo s jodovim luščin iz Fortunovega mlina. Odejo mu je pa naredila Kovačevka iz starih čunj. Za vrati je bila iz surovih desk zbita škrinja, kamor je Dajnar spravljaj svoje skromno imetje.

Ko je Dajnar uredil svojo novo bivališče, se je napravil na pot po Kovačevem nasvetu. V majhen koš je naložil nekaj starih dežnikovih čepičev, precejšen roč žice ter potrebno orodje, ki se rabi pri vezanju loncev in popravljanju dežnikov. Odšel je na Primorsko. Vstopil je v vsako hišo ter tu in tam dobil v popravilo nekaj pisikov ali kak dežnik. Časih je zaslužil deset kraječev v eni hiši, časih petnajst in tudi več, kakšne je že bilo delo. Dasi je bil njegov zaslužek skromen in malekonstno njegovo znanje, je vendar spoznal, da karkoli človek zna, je dobro.

Za prisluzeni denar je spotoma kupoval razna semena, ki ga je potem prodajal po Poljanski in Sevski dolini. Tako je včasih zaslužil z delom in kupčijo po pol goldinarja in še več, včasih pa tudi skoro nič. Mnogokrat je bil zvečer silno utrujen od dolgega potovanja. Kadar je bil daleč od doma, med tujimi ljudmi se je vendar še dosti dobro počutil; tuji ljudje so ga vsaj pri miru pustili. A kadar je bil v domači vasi, se je počutil silno nesrečnega. V domači vasi so namreč ljudje vedeli za Dajnarjevo telesno hibo in lahkomišno ljudstvo, ki se tako rado izpodtipe nad vsako malenkostno človeško napako, se je izpodtikalo tudi nad nesrečnim Dajnarjem. Taki ljudje so v očeh pametnih ljudi velike duševne reve in so vredni večjega pomilovanja, kot tisti, ki trpi radi telesne napake, s katero je obložen že od rojstva.

V početku je Dajnar skušal mirno potrpeti ono zasmehovanje toda, ko le ni imel miru, ga je vjezilo in je pogosto odgovarjal z ne ravno izbranimi besedami. Časih je začel tudi kleti. Imel je neko lastno kletvino: "Bodl frdman, ne samo enkrat, deset — ali petnajstkrat, več, stokrat bodi frdman." Ta kletvina je bila dobro znana tudi vaškim paglavcem in kadar so ga dobili na samoti, so ga začeli dražiti toliko časa, da je začel kleti, kar je bilo paglavcem samo v zabavo, bal se ga itak niso. — Dajnar je živel pravo samotarsko življenje. Prijateljev ni imel, — morda se je našel kdo, ki je ušel njegovo nesrečo ali zaupal mu. Časih ga ni bilo domov celi mesec, a ko se je vrnil, je navadno ostal doma po več dni. S svojim domom je bil še precej zadovoljen. Oni mir in tihota samotnega gozda sta bila njegova največ-

ja sreča. Navadno je sedel na tualu poleg koče ves zamisljen, kot da bi premišljeval:

Oj zelen gozd, oj gozd krasan, in ptice žvrgoleče: Lepote druge ne poznam — ne iščem druge sreče.

Zunaj svet me ne umeje, ne čuti mojih bolečin! Le suje me in se nit smeje, ne ve, da sem trpin.

Dokler je bil Dajnar mlad in je lahko hodil, si je vedno prizadeval, da si zasluži za vsakdajni kruh. Ko je pa postal star in so mu začele pešati noge, se je močno izpremenil tudi na duhu. Nič več se ni prizadeval, da bi kaj prislužil. Kadar je potreboval hrano, si jo je kar sam prisvojil in ni nič prikrival ljudem. Prigodilo se je, da je prišel po potu mimo zeljnika in zazdelo se mu je, da bi rad jedel zeljnato salato. Meni nič tebi nič, je stopil v zelnik ter odlozil eno izmed najbolj trdih glav. Za zeljnikom je pa oral kmet lastnik zeljnika, in videč, kaj Dajnar počenja, se mu je približal in ga vprašal: — "Ali Dajnar, kaj vendar počenjaš?"

"I ko sem prišel tod mimo, se mi je zazdelo, da bi rad jedel zeljnato salato in zato sem si prisvojil eno glavo," je odgovoril enostavno.

"Toda to zelje je moje," je pojasneval kmet. — "Toliko kot moje," je odvrnil Dajnar ter hotel oditi. Ali kmet je pa hotel Dajnarja vendar prepričati, da je polje njegovo in pridelki, ki zrastejo na njegovem polju, pripadajo samo njemu. Seveda se Dajnar ni dal prepričati, marveč je le trdil, da darovi narave pripadajo vsem in ne samo tistim, ki si jih lastijo.

"Če bi človek vas poslušal, bi res moral lakote poginiti," je rekel Dajnar ter odšel.

Na ta način je Dajnar preživel zadnja leta svojega življenja. Včeraj je bil naznanjen orožnik kom kot očiten tat, in če je orožnik prišel v njegovo kočo, mu je Dajnar kar na kratko pojasnil, da ni tat, kot ga ljudje imenujejo, ako si sam prisvoji živež, ki pripada ravno tako njemu kot drugim ljudem.

"Dokler sem bil mlad in sem mogel sam kaj zaslužiti, sem pustil na miru vse, ali sedaj, ko sem star, ko ne morem več hoditi okrog, sem pa primoran jemati, kjer morem kaj dobiti, da se preživim, ker živ ne morem pod zemljo," — je pojasneval Dajnar orožniku.

Orožnik meneč, da Dajnar ni pri pravi pameti, ga je pustil na miru.

Tisto leto se je jesen nenavadno zgodaj umaknila zimi. Ljudstvo še skoraj nič ni bilo pripravljeno za zimo. Ta, ali oni je imel še vse korenje in repo na polju. Zopet drugi ni imel stelje ali drva za kurjavo. Marsikdo je bil primoran posekati staro, nepotrebnost drevo na vrtni, ki je bilo morda že dolgo časa le v napotje drugemu drevju in, ki bi bilo morda še leta in leta stalo, da ni bilo one zgodnje zime. In zopet drugi je moral nastiljati slamo. Tu, in tam so odkidavali sneg, da so prišli do repe in korenja, ker prašiči so morali imeti pičo. Sneg je ležal dolgo.

Pri Kovačevih so se še vedno animala za Dajnarja, dasiravno Dajnarjevih roditeljev že davno ni bilo več med živimi; bil je pa Kovačev sin, ki se je oženil na posestvo, ki so mu ga zapustili starši in bil je tudi dober in usmilen človek. Od Kovača se je videlo tja na Brejce v oni mali gozd, kjer je stala Dajnarjeva koča. Neko jutro, ko je prišel Kovač b kosilu, je rekel ženi: "Čudno, da ni nobene gazi od Dajnarjeve koče. Če se ne motim, sem ga videl še ravno zadnji dan, predno je padel sneg. Dajnar se mi je zdel zadnje čase nekako slab, — mogoče je bolan. Žal, da se že prej nisem spomnil nanj. Takoj po kosilu bom šel pogledat, kaj je z njim." Ko so odkosili, je vzel lopato ter odšel. Prišedši do koče ni videl najmanjšega sledu o Dajnarju. Vrata koče so bila skoro vsa zasuta s snegom in od znotraj zapahnjena. Moral jih je s silo odpreti. Že se je hotel vrniti, mender, da je morda Dajnar tisti dan, ko ga je zadnjič videl, kam odšel in je kje drugod v kaki hiši, ker se ne more vrniti, ko je pa bolj natanko pogledal tja v kot, kjer je bila poste-

lja, se je prestrašil. V enajh ležalo mrtvo truplo.

Nekega dne po Dajnarjevi smrti sva z mojim roditeljem stali kom rezala dnevne kočice za kočo nekaj, kakor radovednost me gnala, da sem stopil v kočo, ko vrata so bile na stečaj odprta. V koči je izgledalo, kot da se me nitič dotakniti Dajnarjevega metja. Kovač je skrbel samo, da bilo Dajnarjevo telo po — pristojnem mestu, za drugo se ni brigal, saj tudi ni bilo vredno.

Neznana, spetna roka je napala na vrata koče sledeč: "Nikoli nisem bil hvaležen, stin, ki so mi dali življenje ne stin, ki so mi ga otehi. Moje življenje je bilo prazno in brezpomenbno, le v napotje svetu in memu sebi. Nikoli mi ni bilo daokusiti niti požirka tiste sreče, jo nudi življenje drugim ljudem."

STAVKA NA ŽAGAH

Seattle, Wash. — Delavci so začeli skoraj na vseh žagah za svetkem obrežju. Delo počiva tudi na reki žagi Schwager Netleton, ki je v vočja v zalivu Elliot in pripravil rajlesa za ladjegradništvo.

Kapitalistični listi pravijo, da stavka ponesrečila, dasiravno prizna da je zastavkalo vsaj 3,500 delcev. Organizacija lesnih delavcev pa javlja, da stavka deset tisoč delcev in da bodo delodajalci morali pri zahteve delavcev, če hočejo, da baze zopet pele svojo monotonost sem. Samo v okolici Seattle stavka delavcev, v Everettu so pa prvi delavci stavke delali le na dveh žagah.

V okolici Grays Harbor počiva lo v vsi lesni industriji.

ZVEZNI PISARNIŠKI URADNIŠKI NISO IZVZETI OD VOJAŠKE SLUŽBE

Washington, D. C. — Vrhovni nezCrowder naznanja, da ne zahteva, bo šest njegovih pisarniških uradnikov izvzetih od vojaške službe, da tako da zgled vladnim departamentom.

KOTLARJI SO ZMAGALI

Superior, Wis. — Podjetniki, ki delujejo kotle, so se naveličali stavkelaže in jim dali slovo. Napravili pogodbo z unijo števe. 179 kotlarj delavcev. Podjetniki so povabili me in obljubili, da jo zopet povajajo kratkem.

OSEMURNI DELAVNIK ZA STRANIŠKI NIKE

New Britain, Conn. — New Brit Machine kompanija je odpravila 12 urni delavnik in ga nadomestila osemurnim delavnikom. Kompanija preobložena z vladnimi naročili.

Za zabavo in kratek časa

Še bolje. Jaz sem videl potapljača, ki je bil eno uro pod vodo. Polde: Kaj je to? Jaz sem videl potapljača, ki iz vode sploh ni prišel.

Spoved divjaka

Umirajoči divjak (mislonarju) Sovražnika nimam nobenega. K sem jih imel, sem že vse pojedel.

Kolumbova krivda

Poslovodja: Gospod, naš knjigovodja je pobegnil z 20.000 kromami v Ameriko. Šef: Prokleti Kolumb, ker je deželo odkril.

Dobro delo

Spovednik: No, povej svoje grehe! Kmet: Oh, zelo me preveč ker sem nekoč svojo ženo grdo mlatil.

Rana ura

Žena: Martin, jaz sem ti rekla, da moraš priti iz gostilne zgodaj domov, a ti prideš ob petih zjutraj. Mož: Ali ni soliti po gimni obeh tih zjutraj dovolj zgodaj? Ženica?

Nemogoče

Oče (sinu): Kako bi bila mrtva srečna, če bi se jaz ne oženil tvojjo materjo.

Ročno delo

Janko: Ti imaš pa vse življenje praskano, od česa je to? Jurij: To je eno izmed tvojih del mojše žene.